

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIO

Gerona	1	pessetà	trimestre
Fora	1'25	id.	id.
Extranger.. ..	1'50	id.	id.
Un número, 10 céntims			

Administració y Redacció

SABATERIA-VELLA 2 1.er

ANUNCIOS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que s' remetin á la Redacció, se n donará compte en lo Setmanari.

Any 1.er

Dissapte 14 de Juliol de 1894.

Núm. 15.

Advertencia

Los nostres abonats que surtin de Gerona durant l' estiu y que desitjin rebre **Lo Geronés**, servixinse dexar avís en l' Administració.

SECCIÓ GENERAL

AUTONOMIA REGIONAL

Sentat que ls regionalistes volém l' organizació d' Espanya en Estat compost, essent sos components les diferents entitats naturals, ab lesomia y vida propia; formades per la successió dels segles, ó sia, les diferents nacionalitats perfectament caracterizadas que en la península existexen, es lógich y consegüent que la missió de l' Estat no podrá esser may altre que representar los interessos comuns d' aquestes regions y donar estabilitat á sa vida de relació.

Pera que l' Estat compost pugá existir, es indispensable la existencia de diverses nacionalitats lliures y soberanes que l' formin; es un producte de l' unió més ó menys espontánea, més ó menys deguda als temps y á les circumstancies, de diverses nacionalitats. Son fi, sa rahó d' esser es la conveniencia, l' utilitat de aquexes nacionalitats, que s' desprenen en benefici propi y comú de certa part de sos drets, de ses atribucions.

L' Estat, donchs, no es una entitat independent de les regions, ni aquestes li estan sotmeses en res de lo que no sia la missió que li hagen encomanat.

Les regions existexen naturalment y possehexen la plenitud de sos drets. Tenen la facultat d' organisarse y regir-se com més convinga á son caracter y á sos interessos, sense que l' Estat tinga atribució de cap mena pera inmiscuirsi. En altres termes, les regions no son divisions polítiques, ni administratives, formades ó respectades per l' Estat; sino nacionalitats perfectes, ab vida propia independent de l' Estat, y ab dret de governarse á si matexes. No es l' Estat, quité la facultat de fixalshi sos drets, ses atribucions; al contrari, son les regions les que senyalan los drets, les atribucions de l' Estat.

D' axó s' desprén que el regionalisme es essencialment distint de la descentralizació, per ampla y completat qu' aquesta sia. La descentralizació suposa l' existencia d' un Estat simple, format d' una sola nacionalitat ó de diferents nacionalitats subjectes totes á un poder central, ab facultat d' intervenir més ó menys en la vida propia y exclusiva de cada una de les entitats polítiques, econòmiques y administratives en que estiga dividit. Lo poder central te vida, per si mateix, independent de les entitats inferiors, que li son subalternes. L' Estat representa directament la nació, y no les diferents nacionalitats que l' constituexen.

Desde l' moment que s' concedeix á l' Estat la facultat d' intervenir en l' organizació y règimen de les regions, lo regionalisme, l' Estat compost propiament dit, desapareix, pera donar naxensa a l' Estat simple, més ó menys descentralizat, se crea un poder independent de les regions que s' mou y obra per dret propi.

De lo dit resulta que el regionalisme vol l' Estat constituhit y organizat per les regions, y no les regions constituïdes y organizadas per l' Estat. Veus aquí ja lo criteri que separa raticament los regionalistes dels que s' anomenan federals orgánichs. Aquestos, en lo fons, volen organisar les regions ó provincies, ó estats (aquí lo nom no fa la cosa) desde el centre, regonexen una entitat independent y superior á les regions, ab facultats sobre aquestes. Podrán, si s' vol, representar lo *máximum* de la descentralizació, pero més que federals son unitaris. Unitaris son també los fueristas, entes a aquesta paraula en son sentit recte de dret especial, excepcional,

privilegiat, y ho son tant més si per fueró s' entén no dret propi, sino concessió, autorizació, regonexement per part d' un poder independent, superior á les regions; lo fuerisme, axí entés, no es altre cosa qu' una forma de la descentralizació; la descentralizació de moltes monarquies de l' Estat mitjana.

Tant ab lo federalisme orgánich, com ab lo fuerisme, los drets y la vida de les regions están subordinats á una entitat superior, tenen una existencia precaria y s' troban constantment exposats á esser víctimes dels abusos y de l' esperit d' absorció inherent á tot poder y tant més intenses com més fort aquest poder sia. Aquest es lo procés qu' han seguit totes les libertats y los drets regionals y locals en tots los pobles: s' han anat falsejant poch á poch y sobre ses ruïnes s' ha axecat vigorós y potent l' Estat modern, centralizador per excellencia.

Pera garantir los drets y la vida de les regions naturals ó nacionalitats que forman l' Estat compost, s' han de senyalar á n' aquest y marcarli bé les fites de ses atribucions, reservantse les regions l' integritat de sa soberania pera tot lo que s' es esclussiu y propi; en una paraula, les regions han d' esser *autónomas*.

Cada nacionalitat de les que existexen á Espanya, te de tenir lo dret d' organisarse com ho crega més adequat á ses necessitats y á sos interessos. Té de tenir son poder regional, ab funcions llegendatives, executives y judiciales; té de tenir les representacions d' aquest poder de la manera més conforme ab sa historia y ab l' esperit de la terra, exercit exclusivament per naturals de la mateixa, que parlin, pensin y sentin com sos conciutadans: y te de tenir, per fi, forsa suficient pera ferse respectar, tant á l' interior com per l' Estat central.

Los details d' aquesta organizació regional no caben en l' espay d' un article. Lo *Catalanisme* militant ha procurat y procura, en mira del pervindre, anarlos desenrotllant en les Assamblees anyals que celebra. A Manresa se determinaren les Bases generals, indicants quines son les atribucions ó facultats que podrien concedirse al poder ó Estat central, tenint present la manera com s' ha anat formant l' Estat espanyol y les ensenyances de l' historia; pero aquest es un punt que no s' pot concretar gayre ja qu' exigeix l' acort y la intervenció de les altres nacionalitats espanyoles. També se senyalá quines deurién esser les atribucions y facultats del poder regional y quina sa organizació, essent aquest punt més fàcil d' establir, primer, per no dependir de ningú més que dels catalans mateixos y, segon, per tenir lo patró de nostres antigues lleys polítiques, administratives y judiciales, lleys qu' han d' esser la pedra fonamental de nostre dret públich interior, lleys que no s' ha de fer més que corregir y ampliar pera acomodarles á les necessitats y á les exigencies dels temps presents.

En altres articles nos ocuparem de les Bases acordades á Manresa. Avuy nostre objecte se limita á dexar justificat que el regionalisme, té com á fonament de la seva organizació política l' *Autonomia de les regions*, entenen per tals les diferents nacionalitats ab historia y vida propia que existexen á Espanya, y considera l' Estat central com un producte de l' unió de les regions, dependent y representant de les mateixes y no com un poder independent y superior á elles, representant del conjunt d' individus que viuen á la península espanyola.

J. B. y S.

Soldats del nostre sou

Aixó digüerem al comensarse á publicar *La Veu del Montserrat* y aquest es lo camí qu' hem procurat anar seguint desde aquells dies: Soldats del nostre sou y defensors sens mena de preocupació del nostre pensament y del nostre lema, *pro aris et facis*, parlant en totes les qüestions clar y catalá, com cal y com nos proposárem.

Nos fa recordar axó una petita gresca anticatalanista que sembla ha mogut un periódich de la part de Gerona prenent peu de les últimes manifestacions del nostre crite-

ri sobre les assamblees en general y la de Balaguer en particular. Sembla—nosaltres no ho hem vist—que l' tal periódich ha volgut trobar en nosaltres un dissident, com si s' tractés de un partit polítich, y ha obligat á nostres col·legues *LO GERONÉS* y *L' Olot* á que li tornessin la pilota demostrant ab textos mateixos de *La Veu* que no hi ha tal dissidencia ni intenció de promourela.

Creyém desde l' moment que ls nostres dos companys han donat excessiva importancia á les exclamacions de tal periódich. Tot axó son coses menudes que no pesan, quan se defensa una gran causa y s' persegueix un gran ideal. No han anat mal encaminats en servir-se de textos nostres per fer veure lo contrari de lo que l' tal periódich havia dit, pero ns hauiat agradat més que li haguessin contestat que ls defensors dels drets y de l' autonomia de Catalunya, los que prédiquem y lluytém per la reivindicació de totes les coses bones que ns ha arrebatat l' uniformisme polítich, no som miserables components d' un partit que s' separan y s' mosségan per senzilles diferencies de procediment y encara més per odioses qüestions personals. Sens que creguéssim dissentir del criteri general antiuniformista, no una, sino dues y tres vegades hem posat en tela de judici la conveniencia de les assamblees catalanistes, lo qual no ns ha privat d' assistir á totes, ni ns ha privat de que, reconexent que la de Balaguer, aventatjant á les dues anteriors, ha sigut ademés un acte popular de veritable trascendencia, ho haguém fet notar, clar y catalá, com solém dir totes les coses.

Perxó mateix, perque som catalans y perque sobre totes les maneres de veure y sobre totes les escoles y sobre tots procediments perseguim lo triomf del pensament catalá pur, creyém que ningú s' ha de enfadar, y menos los nostres amichs, los que parlan com nosaltres, si algun dia fem constar ab la nostra característica franquesa que tal ó qual acte no ns agrada ó que no estém conformes ab manifestacions que dintre del nostre criteri considerém poch oportunes ó incumplertes. Perque som catalans som *soldats del nostre sou*, atents únicament als veritables interessos de la patria y esclaus dels nostres propis.

Peró d' axó res n' han de fer los nostres eterns enemics, als que defensen en castellá les doctrines polítiques que ns ho han enmetzinat tot, fins lo caràcter. Aquexa gent es realment l' enemich comú, quan per ells s' alza l' core, ja saben tots los nostres amichs, tots los que parlan en catalá, que ns solém posar en les avansades. Vensut aquex enemich, ja veurán que poch costará d' enténdrens en lo nostre. En l' escó de la llar hi ha també sempre diversitat de criteris, pero al calor d' aquella sola flama que s' escalfa á tots les coses s' escatexen y s' resolen ab molta pau y tothom s' alza amich cantant les mateixes cançons.

No fassin, donchs, interessant nostres col·legues lo que no ho és ger, y tingán serenitat y grandesa d' esperit davant d' aquexes manipulacions mesquines, filles d' un criteri rebordit y saboga que, radant desesperat en l' ayga fangosa de les passions polítiques, ni esma té per buscar lo far de salvació que nosaltres, gracies á Deu, hem ovirat, acostantnoshi ab totes nostres forces, ab tota la fe y ab tot l' entusiasme.

(De *La Veu del Montserrat*.)

L' ANADA Á ROMANYÁ

Lo ditmenge próxim passat, varis socs del Centre Catalanista realisarem l' escursió projectada pera visitar y estudiar lo monument megalithic, descobert, fa poch temps, en lo terme del poble de Romanyá de la Selva. A dos quarts de sis del matí, se trovaren reunits en la estació del Ferro-carril de Sant de Felíu de Guixols, los excursionistes Franquesa, Botet, Palol, Roca, Vinyas, Alsius, Gircós, Teixidor, Aliu y Durán, provehits de tots los aparatos que s' eregueren necessaris pera portarla á feliu terme la escursió.

Lo tren, estava á punt de sortir, pujarem, y aixís que ns varem acomodar al vagó, emprengué sa verteginosa marxa, introduintnos per la Selva, mostrantnos lo panorama més pintoresch que pugue imaginar la fantasia del artista, fins que arribá á l' estació de Bell-lloch, hont tin-

ESTABLIMENT TERÀPICH-SULFURÓS

dirigit per los Doctors

D. JOSEPH PUIGCARBÓ

y

D. AGUSTÍ BASSOLS Y PRIM.

Caspe, 7 (junt al Teatre de Novetats). Teléfono, 301

BARCELONA.

Aquest establiment, provehit de tots los avenços moderns, y també de perfeccionades calefacció y ventilació per medi del vapor, está destinat á:

Hidroterapia

Duxes comuns y sulfuroses de totes classes (anémies, nervosis, gastralgies, reumatisme, neurastenia, etc.)

Balneoterapia

Banyos comuns, sulfurosos, medicinals.—Banyos russos.—Bany turch.

Neumoterapia

Ayre comprimit y rarefet, oxigeno, nitrógeno, atmosfères creosotades y altres.—(Bronquitis, catarros crónichs, tísis incipient, asma, etc.)

Sulfoterapia

Que consta de:

- Aygues sulfuroses pera beguda, semblants á les de la Puda, Arçona, Betelú, Bagneres de Luchón, etc. (Herpes, enfermetats secretes, limfatisme, escrófula, etc.)
- Pulverisacions sulfuroses (Angina é irritacions herpètiques del oanyó, faringitis, bronquitis, etc.)
- Báns ó inhalació (Bronquitis, asma, tós herpes, etc.)
- Vaporari ó inhalació difusa (Bronquitis, catarros crónichs, coqueluche, etc.)

Aquestes aygues—dites **Aygues sulfuroses de Barcelona**—se usen ab éxit crexent en los molts casos en quins está indicat lo tractament sulfurós. També se despatxan embotellades.

Massoterapia

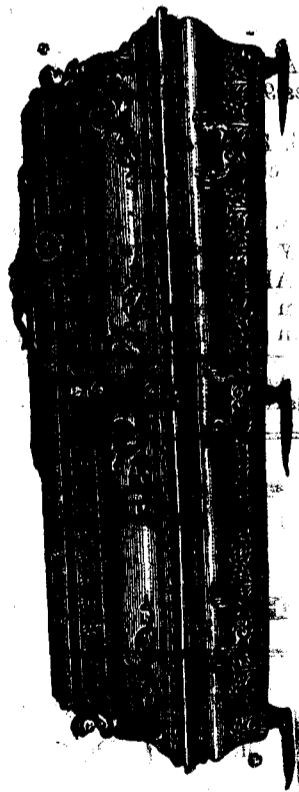
local y general (girades, torcedures, fractures, reumatisme, etc.)

Electroterapia.

Consulta de malalties cróniques y nervioses, per lo Director **DR. PUIGCARBÓ**, de les 11 del matí á la 1 de tarde y de 5 á 7 de la tarde.

Consulta de malalties de l'aparat respiratori, per lo Director de la secció neumoterápica, **DR. BASSOLS Y PRIM**, de 10 á 12 del matí y de 6 á 7 de la tarde.

LA NEOTAFIA

En aquest gran establiment s'hi troba á totes horas un assortit complet de baguls folrats, de totes mides, des de l'infim preu de cinch pessetas en avant. S'envian á domicili. Dirigitse á **LA NEOTAFIA**, Cort-Real.—18.—GERONA. NA.

Gran establiment artístich fotogràfich

dirigit per **JAUME CAROLÀ**

Gerona, Rambla d' Alvarez, 2, últim pis.

(Premiat ab medalla d' or, diplomes, y certificat de tenir aprobats los estudis superiors de pintura á l' Academia de Barcelona.)

Especialitat per retratos al oli y al llapis. Retrats fotogràfich-artístichs superiors, de tots preus y grandaries. Combinació ab l'acreditada fotografia barcelonesa, dirigida pels Srs. Bonet y Pujol.

Reproduccions de totes classes tretes de fotografies per fetes malbé que sien.

Retrats de busto y proporció natural per lo procediment dit «Platinotipia» á 25 pessetes un.

Se retrata á domicili.

NOTA: Pera qualsevol encàrrech dirigir-se al amo de la Perruqueria de Cot.

Máxim Fernandez

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal pera tenyir lo cabell. No té rival en lo mon, perquè á més de sos efectes maravellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent específich, se ven en dita perruqueria,

24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT, 24

GERONA

Grans rebaixas al engrós.

També s' troba en venda en dit establiment la

Tintura americana instantànea

Establiment de Don Pere Prunell

S' hi trobará un gran assortit de camisas, corbates, colls y punys, sedas y llanas y demés articles de novetat pera vestits de senyora.

PREUS LIMITADISSIMS

Volts de la Rambla, cantonada al carrer de Besadó, 26, Gerona

JOAN GRIVÈ

Progrés (carrer Nou) 10, Gerona

Aparatos d' il·luminació per gas y petroli.

Serveys complets de cuyna. Cereria.

Instalacions de para-llamps, campanetas eléctricas y teléfonos, á preus limitadissims.

Curació de malalties de la boca.—Empastres, Orificacions.—Extraccions sense dolor. Dentadures artificials.

AUDOUARD-DENTISTA.

Ab títol de la Facultat de medicina de Madrid

Forsa, 1, primer GERONA.

SUCURSAL JUNCOSA

Plass i de la Constitució, número 13 GERONA.

Casa especial en xocolates, cafés, sucres y thés.

OBRAS

Don Carles Bosch de la Trinxeria

Recorts d' un excursionista	4	Ptes.
Plá y montanya	3	«
L' hereu Noradell	3	«
De ma cullita	2'50	«
Montalbá	3	«
L' hereu Subirá	3	«
Tardanías	2'50	«
<i>Acaba de publicarse</i>		
Lena	4	«

Deliberacions de la primera Assambla general de delegats de l' *Unió Catalanista*, tinguda á Manresa en lo mes de Març de 1892.—Tema de discussió.—*Bases pera la Constitució regional Catalana.*

Un volúm de 244 planes 2 pessetes.

Se venen totes en la llibreria de D. Joseph Franquet y Serra, carrer de la Argenteria, número 26.—GERONA.

ESTABLIMENT Y TALLER DE PAU CASSÀ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pessetas la pesa.

Cromos, motlluras, y transparents, cuadros

Novetat, bon gust y economia

Gerona.—Baixada del Pont de pedra, 14

ESTABLIMENT

DE

Don Francisco Sabater

SOMBRERERIA

S'han rebut las últimas novetats per la próxima temporada; los preus sumament económicos.

CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS.

Especialitat en trajos pera col·legials

3, Rambla d' Alvarez, 3

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP. LA SALT

MOLÍ FARINER

SISTEMAS AUSTRO-HUNGAR Y DE MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema 's fan las molts á preus sumament módichs.

Depósit de baguls

SE VESTEIXEN Y VETLLAN MORTS.

PREUS SUMAMENT MODICHS

LLEÓ SABADÍ.—23, Ballesterias, 23.—GERONA.

SABATERIA

JOSEPH M. VENTÓS

Calsat pera senyors, senyoras y nens. Especialitat pera 'l que s'encarregui expressament.

LO GERONÉS

Setmanari porta-veu del «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca»

Redacció y Administració: Sabateria Vella, número 2, primer

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

		trimestre	idem.	idem.
Gerona.	1	pesseta	idem	idem
Fora.	1'25	idem	idem	idem
Extranger...	1'50	idem	idem	idem

Un número sol, 10 céntims.